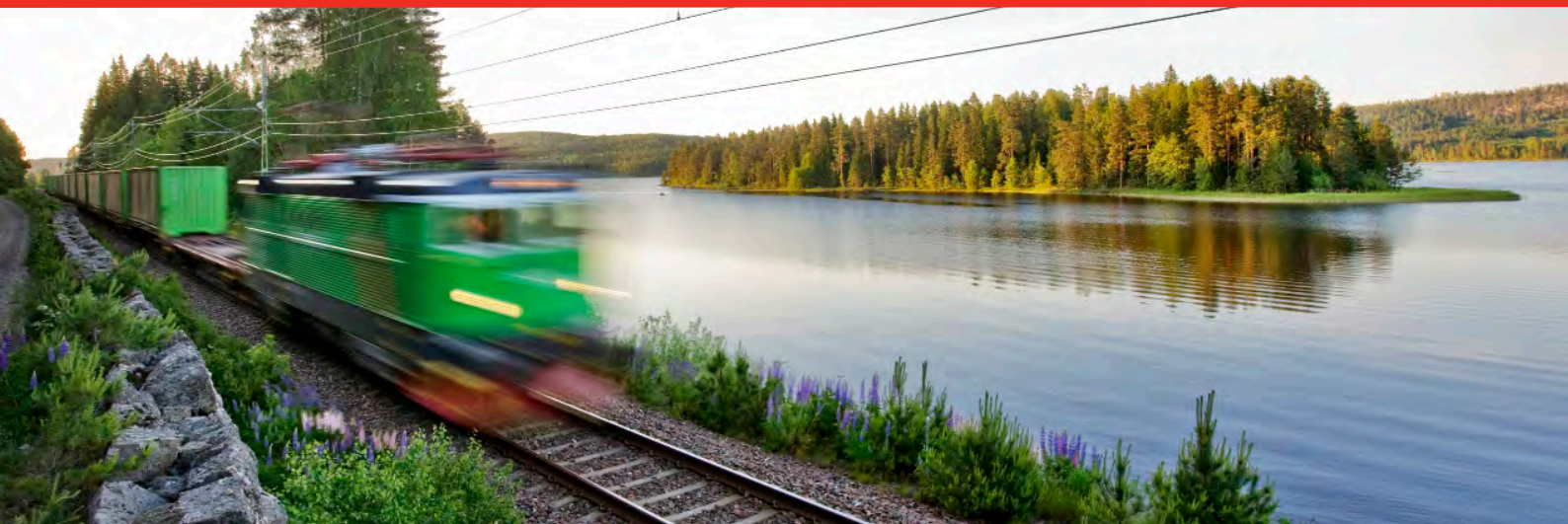

Järnvägsnätsbeskrivning 2011

Del 2 Allmänna avtalsvillkor

Utgåva 2011-06-20

Uppdateringar

Denna utgåva innehåller revideringar och uppdateringar enligt nedan och ersätter tidigare utgåvor.

Uppdatering	Infört
Avvikelsemeddelande 7, 2011-06-10	2011-06-20
Avvikelsemeddelande 6, 2011-03-31	2011-04-01
Avvikelsemeddelande 5, 2011-02-11	2011-02-16
Avvikelsemeddelande 4, 2010-11-18	2010-11-23
Avvikelsemeddelande 3, 2010-09-10	2010-09-20
Avvikelsemeddelande 2, 2010-03-30 Anpassad till Trafikverket	2010-04-23
Avvikelsemeddelande 1, 2010-02-25	2010-03-08
Ursprungsutgåva	2009-12-13

Innehållsförteckning

1	Allmänt	2
2	Leverans och nyttjande av tjänst.....	3
3	Avhjälpning av avvikelse från avtalad leverans kvalitet eller annan störning...	4
4	Kompensation vid avvikelse från avtalad leverans kvalitet.....	5
5	Ersättningsansvar	6
	Omfattningen av parternas ersättningsansvar	6
	Ersättningsansvar vid skada i samband med röjning	7
	Ersättningsansvar för skada som drabbat tredje man.....	7
	Utredning och fastställande av ersättningsansvar för skada	8
	Jämkning av ersättningsansvar för skada.....	9
	Ändrade banarbetstider	9
6	Befrielsegrunder.....	10
7	Försäkring	10
8	Avtalets giltighet.....	11
9	Tvist	11
	Bilaga 1 – Föreskrifter beträffande säkerhet.....	13
	Bilaga 2 – Hanteringsregler vid olycka och olyckstillbud.....	15
	Bilaga 3 – Rutiner vid skadereglering	17

Trafikverkets allmänna avtalsvillkor

För nyttjande av i fastställd tågplan tilldelade tjänster på det järnvägsnät som Trafikverket förvaltar

Bakgrund

Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor innehåller generella bestämmelser för nyttjande av tågläge, övriga tjänster som tilldelats i den fastställda tågplanen samt för tillkommande behov tilldelad kapacitet. De bestämmelser som därtill gäller för specifikt nyttjande av en tjänst framgår av det trafikeringsavtal som Trafikverket för detta ändamål träffar med ett järnvägsföretag eller trafikorganisations, alternativt annat särskilt upprättat avtal.

1 Allmänt

- 1.1. Vad som anges i trafikeringsavtal, alternativt annat för nyttjande av tjänst särskilt upprättat avtal, gäller företrädesvis i förhållande till vad som anges i Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor och vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1. Vad som anges i Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor gäller företrädesvis i förhållande till vad som anges i vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1.
- 1.2. Vad som nedan anges i fråga om "Trafikverkets avtalspart" gäller för part som Trafikverket ingått trafikeringsavtal med, alternativt part med vilken Trafikverket träffat annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst. Vad som nedan anges i fråga om "part" gäller för båda parter i sådant avtal som omnämns i föregående stycke.
- 1.3. Vid fullgörande av rättigheter och skyldigheter äger part rätt att sätta annan i sitt ställe.
- 1.4. Part ansvarar gentemot den andre parten i alla avseenden för den som part sätter i sitt ställe samt den materiel, personal och övriga resurser som denne därvid nyttjar eller anlitar. De rättigheter och skyldigheter, som enligt vad som nedan anges gäller för Trafikverket respektive Trafikverkets avtalspart, gäller i sådant fall även för den som Trafikverket eller Trafikverkets avtalspart satt i sitt ställe. Vid fråga om ersättningsansvar till följd av skyldigheter ska part dock framställa eventuella krav gentemot den andre parten.
- 1.5. Om Trafikverkets avtalspart sätter annan i sitt ställe ska Trafikverkets avtalspart lämna skriftligt meddelande till Trafikverket om detta. Av meddelandet ska tydligt framgå vilken behörighet som innehas av den som Trafikverkets avtalspart satt i sitt ställe.
- 1.6. Den som Trafikverkets avtalspart satt i sitt ställe äger inte rätt att utan särskilt medgivande från Trafikverket i sin tur sätta annan i sitt ställe.

2 Leverans och nyttjande av tjänst

- 2.1. Trafikverket ska leverera tilldelade tjänster med minst den kvalitet som framgår av vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1.
- 2.2. För det fall att parterna avtalat om mer detaljerade villkor för leverans kvalitet gäller att Trafikverket ska leverera tilldelade tjänster i enlighet med vad parterna särskilt avtalat.
- 2.3. Vid leverans av tilldelade tjänster ska Trafikverket efterleva trafikeringsavtalets villkor, de regler och villkor som anges i vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1, de författningar som reglerar Trafikverkets verksamhet samt de föreskrifter eller beslut som Trafikverket utfärdat eller meddelat och som finns angivna i bilaga 1.
- 2.4. Trafikverkets avtalspart ska nyttja de tjänster som Trafikverket tillhandahåller i enlighet med vad Trafikverkets avtalspart uppgett vid ansökan om tilldelning av tjänst, förutsatt att Trafikverket inte meddelat annat i samband med beslut om tilldelning. För det fall att tilldelningsbeslutet avviker från Trafikverkets avtalsparts ansökan, gäller de villkor som framgår av Trafikverkets tilldelningsbeslut.

Om Trafikverkets avtalspart planerar att köra fordon som inte har de prestanda som krävs för tågläget ska Trafikverket informeras om detta så snart som möjligt.
- 2.5. Trafikverkets avtalspart ska vid nyttjande av de tjänster som Trafikverket tillhandahåller efterleva trafikeringsavtalets villkor, de regler och villkor som anges i vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1, de författningar som reglerar den aktuella verksamheten samt de föreskrifter, eller beslut, som Trafikverket utfärdat eller meddelat och som finns angivna i bilaga 1.
- 2.6. Trafikverkets avtalspart är skyldig att innan nyttjande av tjänst påbörjas visa för Trafikverket att denne har tillgång till erforderliga resurser för bärgning, antingen genom egna resurser eller genom avtal med annan.
- 2.7. För det fall att Trafikverkets avtalspart inte efterlever de villkor för nyttjande av tjänst, som följer av vad som anges i 2.4, har denne inte rätt att nyttja ifrågavarande tjänst, såvida Trafikverket inte medger att så sker, antingen genom beslut om tilldelning av tjänst eller genom särskilt medgivande. Trafikverket ska lämna medgivande av nyssnämnt slag om någon påverkan för annan än Trafikverkets avtalspart inte kan befaras.
- 2.8. Trafikverket har rätt till ersättning från Trafikverkets avtalspart för nyttjande av de tjänster som Trafikverket tilldelat denne, i enlighet med de regler och på de villkor som anges i vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1.

- 2.9. Om Trafikverket inleder för sent, ställer in eller överskrider planerade banarbetstider och orsaken beror på Trafikverket, ska Trafikverkets avtalspart vid omledning betala avgifter enligt vad skett om det tilldelade tågläget nyttjats.
- 2.10. Om behov av förändringar av banarbeten uppstår efter Trafikverkets fastställande av tågplanen alternativt nytt tillkommande banarbete har Trafikverkets avtalspart rätt att få ersättning för direkta merkostnader för berörd tågproduktion.

3 Avhjälpning av avvikelser från avtalad leveransskvalitet eller annan störning

- 3.1. Med avtalad leveransskvalitet förstås Trafikverkets leverans av tilldelade tjänster i enlighet med vad som anges i 2.1 och 2.2
- 3.2. Med avvikelser från avtalad leveransskvalitet förstås att Trafikverket inte tillhandahållit tilldelad tjänst i enlighet med avtalad leveransskvalitet.
- 3.3. Vid avvikelser från avtalad leveransskvalitet och/eller annan störning ska, om tiden så medger, parterna samverka för att avhjälpa avvikelserna och/eller störningen. Vid mer omfattande störning i trafik eller banarbete ska dialog ske mellan parterna
- 3.4. Trafikverket ska verka för att inställetiden för berörd personal och om möjligt felavhjälpningstiden blir högst en (1) timme.
- 3.5. Vid störning ska Trafikverket omedelbart informera Trafikverkets avtalspart då deras tåg påverkas och lämna en prognos när störningen kan vara avhjälpd. Störningen ska avhjälpas så snart som möjligt.

Om det står klart att störningen inte kommer att avhjälpas inom en timme, från det att störningen uppträder, ska Trafikverket genast informera Trafikverkets avtalspart om hur arbetet med att avhjälpa störningen fortlöper.

- 3.6. Trafikverket ska verka för att evakuering av resenärer ska kunna ske inom två (2) timmar efter begäran av Trafikverkets avtalspart och snabbare inom storstadsområden.
- 3.7. För det fall akuta åtgärder inte till fullo avhjälpas störningen ska Trafikverket, inom rimlig tid, utarbeta en prognos beträffande möjligheterna till avhjälpande. Prognosens innehåll ska meddelas Trafikverkets avtalspart.
- 3.8. Trafikverkets avtalspart ska omedelbart informera Trafikverket om akuta förändringar av fordonsprestanda och fordonsskador samt lämna en

prognos när störningen kan vara avhjälpt. Störningar ska avhjälpas så snart som möjligt.

- 3.9. Arbete på olycksplats sker i enlighet med bilaga 2.
- 3.10. Vid röjning ska Trafikverkets avtalspart, om det kan ske utan avsevärda olägenheter och med beaktande av behörigheten hos Trafikverkets avtalspart jämte berörd personal, på Trafikverkets begäran ställa fordon och förarpersonal till Trafikverkets förfogande, för transport av eget eller annans fordon, eller egendom, till plats anvisad av Trafikverket.
- 3.11. De resurser som enligt 3.10 ställs till Trafikverkets förfogande ska uppfylla de krav som följer av trafikeringsavtalets villkor, de regler och villkor som anges i vid var tid gällande Järnvägsnätsbeskrivning del 1, de författningar som reglerar den aktuella verksamheten samt de föreskrifter eller beslut som Trafikverket utfärdat eller meddelat och som finns angivna i bilaga 1.
- 3.12. För det fall att Trafikverkets avtalspart muntligen tillställer Trafikverket en begäran om röjning ska Trafikverket inom ett dygn sända Trafikverkets avtalspart en skriftlig bekräftelse av Trafikverkets avtalsparts begäran.
- 3.13. För de resurser som Trafikverkets avtalspart ställer till Trafikverkets förfogande, för att utföra röjning åt annan än Trafikverkets avtalspart, äger Trafikverkets avtalspart rätt till ersättning från Trafikverket för specificerade kostnader, inkluderande kostnader för transport av fordon, eller egendom, som tillhör Trafikverkets avtalspart eller annan. Begäran om sådan ersättning ska ha ingetts till Trafikverket inom sextio (60) dagar efter utförd röjning.
- 3.14. För det fall att Trafikverkets avtalsparts begäran inkommer senare än inom nyssnämnda tidsfrist, så bortfaller rätten till ersättning från Trafikverket. Trafikverkets avtalspart kan träffa särskild överenskommelse om fakturering med annan part än Trafikverket.
- 3.15. Trafikverkets avtalspart svarar för kostnader för bärgning och röjning av egna fordon och ska i förekommande fall ersätta Trafikverket för Trafikverkets specificerade kostnader för detta.

4 Kompensation vid avvikelse från avtalad leveranskvalitet

- 4.1. Vid avvikelse från avtalad leveranskvalitet, som inte orsakats av Trafikverkets avtalspart, äger denne, under förutsättning att tjänsten reklamerats, rätt till återbetalning av därtill hörande tåglägesavgift.
- 4.2. Om planerad felavhjälpningstid överskrids och där det kan bedömas att berörda tåg försenas mer än 30 minuter vid slutstation har Trafikverkets avtalspart rätt till återbetalning av tåglägesavgiften för det nyttjade tågläget.

Om det finns fel i Trafikverkets anläggning som är av väsentlig betydelse för Trafikverkets avtalspart ska avtalsparten skriftligen anmäla detta till Trafikverket och därvid beskriva felet samt vad felet medför för konsekvenser för avtalsparten. Trafikverket ska därefter skriftligen besvara anmälan med en redogörelse för hur Trafikverket avser att beakta vad Trafikverkets avtalspart framfört. Det förhållande att Trafikverkets avtalspart anmält ett fel till Trafikverket enligt ovan fråntar inte avtalsparten rätten att om möjligt fortsätta att utnyttja berörd del av Trafikverkets anläggning i befintligt skick fram till felavhjälpning utförts, underförstått att det kan medföra extra kostnader för Trafikverkets avtalspart.

- 4.3. Reklamation av tjänst ska framföras skriftligen av Trafikverkets avtalspart och lämnas senast den 20:e i månaden efter det att tjänsten nyttjats. För det fall att reklamation sker efter nyssnämnda tidpunkt äger Trafikverkets avtalspart inte rätt till återbetalning av tåglägesavgiften.¹

5 Ersättningsansvar

- 5.1. Såvida inte annat anges i trafikeringsavtalet, eller annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst, reglerar bestämmelserna i Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor exklusivt parts rätt till ersättning från den andre parten, i de avseenden som därigenom är reglerade.

Omfattningen av parternas ersättningsansvar

- 5.2. Part är gentemot den andre parten, såvida annat inte explicit anges i trafikeringsavtalet, annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst eller annan bestämmelse i Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor, inte ersättningskyldig gentemot den andre parten för annan skada än sakskada som part vållat den andre parten och som i varje enskilt fall överstiger 0,5 prisbasbelopp.

Såvida annat inte explicit anges i trafikeringsavtalet, annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst eller annan bestämmelse i Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor, är vidare part gentemot den andre parten under inga förhållanden ersättnings- eller skadeståndsskyldig för:

- a) skada som uppkommit i anledning av att motparten inte fullgjort sina åtaganden enligt trafikeringsavtal eller annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst,
- b) följskada eller indirekt skada, eller
- c) skada som uppkommit till följd av förhållanden som enligt vad som nedan anges utgör befrielsegrunder.

---

¹ Revidering enligt avvikelsemeddelande 3

- 5.3 Part ska alltid anses ha orsakat den andre parten skada genom vållande om:
- a) skadan orsakats av parts fordon, maskiner eller framförandet av de(t)samma, inkluderande, men inte begränsat till, varmgång.²
  - b) skadan orsakats av last, bristfällig förpackning eller felaktig lastning som part omhändertagit för befordran eller
  - c) skadan orsakats av parts järnvägsnät, inkluderande, men inte begränsat till, solkurva eller rälsbrott.
- 5.4 Ersättningsskyldighet vid sakskada omfattar, sakens värde eller reparationskostnad (dock inte kostnad överstigande sakens värde), värdeminskning och stilleståndsersättning samt annan direkt skada. Se bilaga 3.
- 5.5 I fråga om skada som drabbat tredje man gäller särskilda regler för omfattningen av parternas ersättningsansvar gentemot varandra.

Ersättningsansvar vid skada i samband med röjning

- 5.6 Uppkommer skada i samband med av Trafikverket begärd röjning, ska Trafikverket svara för skadan under förutsättning att Trafikverkets avtalspart tillsett att resurser ställts till Trafikverkets förfogande i enlighet med vad som anges i 3.7 och 3.8.
- 5.7 Om skada uppkommer till följd av att resurser som ställts till Trafikverkets förfogande enligt 3.7 inte uppfyllt kraven enligt 3.8, så ansvarar Trafikverkets avtalspart för Trafikverkets skada, och/eller vad Trafikverket utgett till tredje man, på samma sätt som vid vållande.
- 5.8 Utöver vad som ovan angetts ansvarar Trafikverkets avtalspart för skada på samma sätt som anges i 5.7 om den förarpersonal som järnvägsföretaget ställt till Trafikverkets förfogande gör sig skyldig till vårdslöshet i samband med röjningen. Vid bedömning av vad som utgör vårdslöshet i samband med röjningen ska parterna särskilt beakta de särskilda svårigheter som kan föreligga vid röjning.

Ersättningsansvar för skada som drabbat tredje man

- 5.9 Om part har utgett skadestånd eller ersättning till tredje man, som enligt vad som anges i trafikeringsavtal, annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst eller Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor, ska bäras av den andra parten, äger den första parten full regressrätt gentemot den andre parten. Parts regressrätt gäller oavsett vad som kan följa av lag eller författning avseende ansvaret.

---

² Revidering enligt avvikelsemeddelande 3

- 5.10 Vad Trafikverket enligt lag eller annan författning utgivit till tredje man i ersättning för skada får Trafikverket återkräva av Trafikverkets Avtalspart endast om Trafikverket visar att Trafikverkets Avtalspart vållat skadan.
- 5.11 Trafikverkets avtalspart bär ansvaret för skada som till följd av järnvägsdrift tillfogas dennes personal, dennes resande, dennes uppdragstagare samt gods och liknande som denne omhändertagit för befordran. Vad Trafikverkets avtalspart utgivit i ersättning för sådan skada får återkrävas från Trafikverket endast om skadan vållats av Trafikverket.
- 5.12 Vad part enligt ovan regressvis har rätt att kräva av den andre parten, med anledning av skadestånd som utgetts till tredje man, regleras av ersättningsansvaret enligt de bestämmelser som tredje man grundar sitt skadeståndsanspråk på.

Part har inte rätt att regressvis kräva ersättning från den andre parten för ersättning som utgetts till tredje man, utan att skyldighet att utge ersättningen förelegat enligt författning eller Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor.

Utöver den rätt till kompensation som följer av 4.1 och 4.2 har Trafikverkets avtalspart inte rätt att regressvis erhålla ersättning från Trafikverket för ersättning som Trafikverkets avtalspart lämnar till annan som drabbats av förseningar eller andra störningar i trafiken. Nyss nämnda begränsning avser inte ersättning som utgetts med stöd av järnvägstrafiklag (1985:192).

- 5.13 För det fall att tredje man framställer skadeståndskrav mot part som parten anser utgör ett krav som den andre parten slutligen ska svara för, så får parten inte medge eller på annat sätt förfoga över kravet utan att vara ense härom med den andre parten. Häri ligger att parten som mottagit kravet snarast ska anmäla kravet till den andre parten.
- 5.14 För det fall att tredje man framställer skadeståndskrav mot part, som parten anser att den andre parten slutligen ska svara för, så äger den andre parten, efter att ha mottagit anmälan enligt ovan från den som först mottog kravet, på egen risk och bekostnad föra talan i saken. Om parten, efter att ha mottagit anmälan från den som först mottog kravet, väljer att inte föra sådan talan ska den part som ursprungligen mottagit kravet inte medge kravet eller träffa förlikning med anledning av kravet utan att först ha inhämtat den andre partens synpunkter, vilka skäligen ska beaktas. Parterna ska vid tillämpningen av denna bestämmelse agera med skyndsamhet.

Utredning och fastställande av ersättningsansvar för skada

- 5.15 Part ska vid skada tillse att erforderlig utredning genomförs, som utvisar vad som orsakat skadan.

Den part som har kontroll över anläggning, fordon eller maskin ska tillhandahålla de erforderliga tekniska underlag som den andra parten begär.

- 5.16 Parts eventuella krav med anledning av skada ska snarast framföras till den andra parten, dock senast inom nittio (90) dagar (a) från den händelse som orsakade skadan, eller (b) såvitt avser krav från tredje man från det denne framställt krav gentemot parten. Parts rätt till ersättning bortfaller helt om nyssnämnda tidsfrist inte iakttas.

Krav ska framföras skriftligen, men behöver inte inledningsvis vara beloppsspecificerat. Det ska dock innehålla en preliminär redogörelse för de förhållanden som åberopas som grund för kravet.

- 5.17 Om sammanhang mellan orsak och skada fastställs erfordras inte, i fall som avses i 5.3, att skadelidande part härutöver visar att den andra parten varit vårdslös i det aktuella fallet.³

Om utredningen inte visar vad som orsakat skadan ska vardera part bära sina kostnader.

Jämkning av ersättningsansvar för skada

- 5.18 Skadestånd som part ska utge med anledning av skada kan jämkas om den andra parten varit medvällande till skadan. Jämkning ska ske efter vad som är skäligt med hänsyn till det vållande som har förekommit på ömse sidor.

Ändrade banarbetstider

- 5.19 Om Trafikverket för ett banarbete inte nyttjar kapacitet som avsatts för detta och inte meddelar Trafikverkets avtalspart senast 12 veckor i förväg att kapaciteten inte kommer att utnyttjas för banarbete ska Trafikverket till avtalsparten utge ersättning för den direkta merkostnaden för tågproduktion som planerade, men ej genomförda banarbetet medfört.⁴
- 5.20 Vid ändring av banarbete som innebär inställt tåg eller justering av tågläget så att resandetåg försenas mer än 5 minuter till nästkommande station med resandeutbyte och med mer än 15 minuter för godståg till slutstation har Trafikverkets avtalspart rätt att få ersättning för eventuella merkostnader för tågproduktion.

---

³ Revidering enligt avvikelsemeddelande 3

⁴ Revidering enligt avvikelsemeddelande 3

6 Befrielsegrunder

- 6.1 Part är fri från ansvar för bristande fullgörelse av sina avtalsförpliktelser om den bristande fullgörelsen orsakats av händelse såsom krig, terrorism, upplopp, arbetsinställelse, brist i den allmänna energiförsörjningen i landet, blockad, eldsvåda eller explosion, myndighetsbeslut eller annan händelse, varöver part inte råder eller när sådan omständighet drabbar underleverantör. Part har som befrielsegrund inte rätt att åberopa händelse som orsakats av parts eget agerande eller eget beslut.

Om befrielsegrund enligt ovan föreligger ska den part som åberopar befrielsegrunden vidta skäliga åtgärder för att minska, undanröja och reducera effekterna av befrielsegrunden.

Part som påkallar befrielse enligt bestämmelserna ovan ska utan dröjsmål underrätta den andra parten därom och ska snarast meddela den andra parten när befrielsegrunden upphört.

- 6.2 Av hänsyn till rikets försvar, säkerhet, beredskap, mobilisering eller på grund av militär- eller beredskapsövning som sker under beredskapstillstånd eller liknande skäl äger staten rätt att nyttja Trafikverkets järnvägsnät, även omfattande den trafikeringsrätt och kapacitetsfördelning som tillkommer Trafikverkets avtalspart i den omfattning och utsträckning som staten vid var tid anser erforderlig.
- 6.3 I anspråktagande enligt 6.2 innebär att Trafikverket är fritt från ansvar för bristande fullgörelse av sina avtalsförpliktelser. Trafikverkets avtalspart har dock därvid rätt till ersättning från staten för det intrång statens nyttjande därvidlag medfört i den mån rätt till ersättning följer av lag eller författning. Sådan ersättning ska dock i sådant fall utges av myndighet som i lag eller författning anges som ersättningsskyldig.

7 Försäkring

- 7.1 I den mån Trafikverkets avtalspart inte har beviljats tillstånd i form av licens och säkerhetsintyg eller särskilt tillstånd enligt 3 kap. järnvägslagen ska denne, innan nyttjande av Trafikverket tjänster påbörjas, teckna erforderliga försäkringar för verksamheten innefattande ansvarsförsäkring, som täcker det skadeståndsansvar som kan uppkomma genom nyttjande av Trafikverkets tjänster. Försäkringsbeloppet ska alltid uppgå till minst trehundra (300) miljoner kronor per skadetillfälle.
- 7.2 Kravet på att teckna försäkring enligt 7.1 gäller inte för den som för Trafikverket kan visa att det skadeståndsansvar som kan uppkomma inom dennes verksamhet täcks av försäkring som tecknats av någon som har beviljats tillstånd i form av licens och säkerhetsintyg eller särskilt tillstånd enligt 3 kap. järnvägslagen.

- 7.3 Från det beloppsmässiga krav på försäkring som gäller enligt 7.1 kan Trafikverket medge undantag för det fall att Trafikverket finner att den verksamhet som Trafikverkets avtalspart avser att bedriva, med hänsyn till den tilltänkta verksamhetens art och/eller omfattning, inte motiverar ett dylikt krav.
- 7.4 Om Trafikverkets avtalspart inte har beviljats tillstånd i form av licens och säkerhetsintyg eller särskilt tillstånd enligt 3 kap. järnvägslagen är denne skyldig att, innan nyttjande av de tjänster som Trafikverket tillhandahåller påbörjas, till Trafikverket överlämna intyg som styrker att kravet på försäkring enligt ovan är uppfyllt.
- 7.5 Om skyldighet enligt 7.4 åligger Trafikverkets avtalspart och denne inte fullgör denna skyldighet, så har Trafikverkets avtalspart inte rätt att nyttja de tjänster som Trafikverket tillhandahåller.

8 Avtalets giltighet

- 8.1 Trafikeringsavtalet eller annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst gäller som längst under en (1) tågplanperiod. Dessa avtal kan sägas upp skriftligen, varvid de upphör att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast efter tre (3) månader från den dag då uppsägningen kommit dess adressat tillhanda.
- 8.2 I händelse av att part gör sig skyldig till väsentligt kontraktsbrott har den andre parten, oavsett vad som anges i 8.1, rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande efter trettio (30) dagar om parten skriftligen meddelat den andra avtalsparten att avtalet kommer att sägas upp till följd av kontraktsbrott. Rätten att på sådant sätt säga upp avtalet till omedelbart upphörande gäller dock endast om kontraktsbrottet inte undanröjts vid utgången av nyssnämnda tidsfrist.
- 8.3 Part som mottagit sådant skriftligt meddelande som omnämns i 8.2 ska i samråd med den andre parten efter bästa förmåga vidta åtgärder för att så fort som möjligt undanröja kontraktsbrottet.
- 8.4 Trafikeringsavtalet eller annat särskilt avtal angående nyttjande av tjänst upphör med omedelbar verkan att gälla, utan särskild uppsägning, om endera part försätts i konkurs.

9 Tvist

- 9.1 Tvist mellan parterna som berör trafikeringsavtalet eller annan överenskommelse eller handling som träffats med stöd av trafikeringsavtalet ska i första hand avgöras av det samrådsorgan som parterna upprättat. Såvida parterna inte enas om annat gäller Transportstyrelsen som exklusivt forum alt. svensk allmän domstol i händelse av att tvist inte kan lösas genom samråd.⁵

---

⁵ Revidering enligt avvikelsemedelande 3

Bilagor

1. Föreskrifter beträffande säkerhet
2. Hanteringsregler vid olycka och olyckstillbud
3. Rutiner vid skadereglering

Bilaga 1 – Föreskrifter beträffande säkerhet

Dokument	Titel	Giltig from
BVF 1946.1 ^{6 78}	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem E2, version 2.0	Till och med 2011-09-04
BVF 1946.1 ⁹	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem E2, version 2.0. Bilaga 8 avsnitt 4.5 och bilaga 9 avsnitt 5.10.	Till och med 2011-06-17
BVF 1946.1 ¹⁰	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem E2, version 3.0. Bilaga 8 avsnitt 4.5 och bilaga 9 avsnitt 5.10.	2011-06-17
BVF 1946.1 ¹¹	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem E2, version 3.0	2011-09-04
BVF 1946.2 ¹²	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem E3, version 1.0	2011-09-04
BVF 1946.3 ¹³	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem F	2011-04-01
BVF 1946.4 ¹⁴	Trafiksäkerhetsinstruktion för trafikeringsystem R	2011-04-01
BVF 053	Särskilda elskyddsföreskrifter för fordons- och verkstadstjänsten	1990-06-01
BVF 521.10	Lokalmanövrering av spårväxlar.	1996-05-30
BVF 592.11	Detektorer.	2009-10-01
BVF 641.0 (efter behov)	Grafisk tidtabell, komplett samling.	2007-12-09
BVF 646.1 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Malmö.	2009-05-31
BVF 646.2 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Göteborg.	2009-05-31
BVF 646.3 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Hallsberg.	2009-05-31
BVF 646.4 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Stockholm.	2009-05-31
BVF 646.5 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Norrköping.	2009-05-31
BVF 646.6 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Gävle.	2009-05-31
BVF 646.7 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Ånge.	2009-05-31
BVF 646.8 ²⁾ (efter behov)	Linjebok. Trafikledningsområde Boden.	2009-05-31
BVF 922 ¹⁾	Elsäkerhetsföreskrifter för trafikplatser	2006-12-10

⁶ Revidering enligt avvikelsemeddelande 3

⁷ Revidering enligt avvikelsemeddelande 5

⁸ Revidering enligt avvikelsemeddelande 7

⁹ Revidering enligt avvikelsemeddelande 7

¹⁰ Revidering enligt avvikelsemeddelande 7

¹¹ Revidering enligt avvikelsemeddelande 7

¹² Revidering enligt avvikelsemeddelande 7

¹³ Revidering enligt avvikelsemeddelande 6

¹⁴ Revidering enligt avvikelsemeddelande 6

BVF 924	Regler för arbetsmiljö och säkerhet för järnvägsföretag vid vistelse och arbete inom spårområde	2009-05-31
BVF 925	Trafiksäkerhetskrav vid användning av GSM-R telefon	2009-05-31
BVF 1930	Trafikeringsgräns till sidospår som tillhör andra infrastrukturförvaltare	2008-01-01

- 1) När kapacitet tilldelas för uppställning av vagnar och fordon behöver Trafikverkets avtalspart ej ansöka om dispens enligt bestämmelserna i BVF 922. Rutiner vid kapacitetstilldelning med tillhörande uppställbarhet är ännu ej utarbetade. Ansvaret regleras i Ellagen (1997:857).
- 2) Vagnvikttabellerna i linjeboken kommer inte att tillämpas. Tillåtna vagnvikter är de som tilldelats vid kapacitetstilldelningen.

Bilaga 2 – Hanteringsregler vid olycka och olyckstillbud

1. Anmälan och röjningsmedgivande

1.1. Anmälan om olycka och olyckstillbud

Alla olyckor, olyckstillbud och avvikelser som medfört olycksrisker och inträffat på det järnvägsnät som Trafikverket förvaltar skall omgående anmälas till Trafikverkets trafikledning. Elolyckor och elolyckstillbud kan alternativt anmälas till Trafikverkets driftledning.

1.2. Anmälan om djurpåkörning

Även djurpåkörningar anmäls som ovan. Med djurpåkörning menas dels påkörning av vilt som enligt jaktförordningen omfattas av anmälningsplikt (t.ex. älg, hjort, rådjur, vildsvin, mufflonfår, björn, lo, varg, järv, utter och örn), dels påkörning av tamdjur (t.ex. ren, ko, häst, får och hund). Om tamdjur påkörs skall järnvägsföretaget dessutom skriftligen anmäla detta till Trafikverket.

1.3. Järnvägsföretag kontaktperson och röjningsmedgivande

Trafikledningen anmäler omgående inträffade olyckor, som kommer till trafikledningens kännedom, till inblandade järnvägsföretag. Detta gäller ej djurpåkörningar. Järnvägsföretaget skall till Trafikverket ange kontaktperson som omgående kan nås för att ta emot anmälan om inträffad händelse och ta ställning till om järnvägsföretaget skall utreda händelsen. När järnvägsföretaget fått kännedom om att olycka eller olyckstillbud inträffat skall eventuell avsikt att utreda händelsen omgående anmälas till Trafikverkets driftledningscentral.

1.4. Samverkan och tillgång till faktaunderlag

Järnvägsföretaget skall utan dröjsmål låta Trafikverkets utredare få tillgång till uppgifter från fordons registreringsutrustningar och i övrigt erhålla det faktaunderlag som behövs för utredningens genomförande, exempelvis data om fordon och arbetsredskap, tekniska utredningar samt vittnesmål från personal. Trafikverket skall utan dröjsmål låta järnvägsföretagets utredare få tillgång till uppgifter som behövs för utredningens genomförande, exempelvis ställverksregistreringar och registrerade säkerhetssamtal.

Utredningen skall ske i samverkan mellan Trafikverket och inblandade parter. Detta gäller dock inte om opartiskheten i undersökningen äventyras.

Part skall, på begäran, delge den andra parten den skriftliga utredningsrapporten.

2. Olycksplatsansvarig

Trafikverket utser olycksplatsansvarig. Olycksplatsansvarig ansvarar för samordningen av arbetet på olycksplatsen, ansvarar för röjningsarbetet och beslutar om i vilken omfattning trafik kan tillåtas passera förbi olycksplatsen. I ansvaret omfattas även skyddsåtgärder på gemensamt arbetsställe enligt arbetsmiljölagen. Olycksplatsansvarig meddelar dessutom röjningstillstånd.

3. Röjningsmedgivande och röjningstillstånd

Innan något fordon får flyttas eller det vidtas andra åtgärder som på något vis kan påverka ledtrådarna efter händelseförloppet, måste ett röjningstillstånd (se nedan) finnas. Undantaget är räddningsarbetet som naturligtvis får bedrivas utan något röjningstillstånd.

När faktainsamlingen avslutats lämnar varje olycksutredare ett röjningsmedgivande till den olycksplatsansvarige.

När den olycksplatsansvarige inhämtat alla parter medgivande och olycksplatsen är skyddad ur el- och trafiksäkerhetssynpunkt kan röjningstillståndet lämnas till de som skall leda röjningsarbetet. I anslutning till röjningstillståndet meddelas också de eventuella direktiv som kan behövas av arbetsmiljösäl.

Röjningsmedgivanden respektive röjningstillståndet kan i vissa fall omfatta endast delar av olycksplatsen.

4. Räddningsövning

Järnvägsföretaget och Trafikverket skall i förebyggande syfte i samverkan genomföra räddningsövningar i den omfattning som överenskommes mellan parterna.

Om flera järnvägsföretag trafikerar järnvägssträcka inom samma kommun kan räddningstjänst komma att framställa önskemål till Trafikverket om samordning mellan järnvägsföretagen. Järnvägsföretaget skall följa de krav som följer härav.

Bilaga 3 – Rutiner vid skadereglering

Inledning

Ansvar för och ersättning vid sak- eller personskada framgår av Trafikverkets Allmänna Avtalsvillkor.

Syfte med dessa anvisningar är att uppnå en enhetlig och korrekt skadehantering och skadereglering. Anvisningarna gäller inte för parts regresskrav för skada på tredje man.

1. Olyckskategorier

Utrednings- och handläggningsmässigt indelas järnvägsolyckor i följande kategorier:

- Olycka i tågfärd, spärrfärd eller växling.
- Sammanstötning mellan järnvägsfordon och försäkringspliktigt fordon (plankorsningsolycka).

2. Rapportering

2.1. När olycka i tågfärd, spärrfärd eller växlingsrörelse inträffat lämnar Trafikverket information till:

- SOS-larm (i förekommande fall),
- Trafikverkets driftledning, som i förekommande fall bland annat kallar bärgningsföretag, och berörd eller berörda järnvägsföretag.

2.2. När olycka sker genom sammanstötning mellan järnvägsfordon och försäkringspliktigt fordon (plankorsningsolycka) lämnar Trafikverket information till järnvägsföretaget. Järnvägsföretaget agerar enligt följande:

a) Eget försäkrat järnvägsfordon.

- Tar reda på vägfordonets registreringsnummer genom polis eller Trafikverket.
- Kontaktar vägfordonets försäkringsgivare.
- Ställer sitt skadeståndskrav till vägfordonets försäkringsgivare.

b) Av annan ägt eller försäkrat järnvägsfordon.

- Får genom polis och/eller Trafikverket vägfordonets registreringsnummer.
- Kontaktar järnvägsfordonsägarens försäkringsbolag eller försäkringsmäklare.
- Sammanställer och sänder in sitt krav, stilleståndskostnader, extrakostnad till vägfordonets försäkringsgivare

3. Utredning

3.1. Olycka i tågfärd, spärrfärd eller växling utreds av Trafikverket och järnvägsföretaget.

Anmärkning:

Utredning skall också i särskilda fall genomföras av polis och/eller Statens haverikommission

Sammanstötning mellan järnvägsfordon och försäkringspliktigt fordon utreds av Trafikverket och polis samt i förekommande fall järnvägsföretag, när dessa händelser medför omfattande skador för järnvägsföretag.

Sammanstötning mellan järnvägsfordon och försäkringspliktigt fordon, varmed avses sammanstötning mellan järnvägsfordon och vägfordon, skall i första hand regleras av vägfordonets försäkringsbolag. Administrationen sker av berört järnvägsföretag vid fordonsskada, och av Trafikverket vid infraskada.

3.2. Utredningsrapport upprättas av både Trafikverket och järnvägsföretaget enligt anvisningar fastställda av bland annat Transportstyrelsen.. För att ekonomiskt kunna reglera skadan, skall rapporten bland annat innehålla beskrivning av:

a) Anläggning

- Teknisk standard; räler, sliprar, ballast etc.
- Anläggningens ålder.

b) Fordon/maskin

- Littera och individnummer,
- Fordonets/maskinens ålder,
- Fordonsägare.

c) Tredje man tillhörig utrustning (inklusive annat järnvägsföretag)

Utredningsrapport skall upprättas snarast möjligt och får inte försenas till följd av osäkerhet om skadans kostnader.

Anmärkning:

Det är viktigt att på olycksplatsen säkerställa så mycket information som möjligt för att kunna fastställa vem, eller vad, som orsakat skadan.

Bärgnings- eller röjningsmedgivande kan ges efter att säkerställande av faktainsamling gjorts, för att klargöra orsaken till olyckan i möjligaste mån.

4. Principer för skadevärdering av egendom

4.1. Totalskada har uppstått när kostnaden för återanskaffning eller reparation överstiger det i nedanstående framräknade dagsvärdet (V).

a) Föremål

b) Återanskaffningsvärde (A kr)

Återanskaffningsvärdet är vad ett skadat föremål, eller föremål av motsvarande standard och funktion som det skadade, kostar att återanskaffa inklusive alla kostnader att få det på plats, eller i produktion.

Om det inte finns möjlighet att återanskaffa föremålet, beräknas återanskaffningsvärdet genom att värdet vid föremålets anskaffningstidpunkt justeras enligt index (KPI) från angiven tidpunkt fram till skadedagen.

c) Livslängd (N år)

d) Ålder (Y år)

Antal hela år räknat från första gången föremålet togs i bruk.

e) Avskrivningsprocent (P)

Divideras föremålets ålder med dess livslängd, erhålls avskrivningsprocenten $((Y / N) * 100) = P$. Den maximala avskrivningen begränsas dock till 80 %, vilket är praxis för fungerande föremål som är i drift eller produktion.

Anmärkning:

Kostnad för reparation av spår med betongsliprar ersätts med återanskaffningsvärdet om skadad spårlängd är kortare än 5 000 spårmeter.

f) Dagsvärdet (V kr)

Föremålets dagsvärde är lika med återanskaffningsvärdet multiplicerat med det ej avskrivna värdet i kr $V = (A \times (100 - P))$.

4.2. Med reparationskostnad avses de verifierade kostnader, som uppkommit vid återställande av det skadade föremålet till samma funktionsförmåga och skick det hade direkt före skadan inträffade. Reparationen ska utföras

5.6. För maskiner och fordon som hyrs in av järnvägsföretaget är försäkringsvärdet det som anges i avtalet mellan järnvägsföretaget och fordonsuthyraren.

5.7. Inhyrda tjänster, entreprenörer, leverantörer, transporttjänster etc. debiteras enligt styrkt kostnad.

6. Former för reglering av skada (ersättningsregler)

6.1. Ersättning utges för reparationskostnad eller kostnad för återanskaffning, dock maximalt med föremålets dagsvärde enligt punkt 4.1. Kostnader skall alltid styrkas enligt punkt 7.1, om inget annat överenskommit i särskild ordning.

Om skadat föremål inte repareras eller återanskaffas, utges ersättning för kostnad motsvarande återställandet, dock högst med föremålets dagsvärde.

7. Betalning

7.1. Ersättningskrav mot orsakande part skall framställas genom faktura. Innan faktura utfärdas skall dock parterna vara överens om vem som orsakat skadan.

Parterna skall vid fakturering styrka krav på ersättningar genom t.ex. kopia av verifikation. Om parterna är oense om del av faktura, skall ostridigt belopp betalas inom angiven tid.

Faktura skall delas upp på följande delposter:

- bärgning/röjning,
- forcering,
- återställande av anläggning
- annan direkt kostnad (specificera)
-

För varje delpost redovisas kostnaderna uppdelade på

- personalkostnader (timmar och à- pris),
- maskinkostnader,
- materialkostnader och
- externa kostnader

À-contofakturering kan ske efter överenskommelse mellan parterna.

Om ersättningsbelopp delas upp på flera fakturor, skall på den sista fakturan anges att den avser slutfakturering.

7.2. Ränta på fordran utgår enligt räntelagen.

7.3. Moms utgår för närvarande ej på skadestånd.

7.4. Faktura avseende skada orsakad av:

a) Trafikverket ställs till:

Trafikverket, Marknad
Sakskada enligt TRAV¹⁷
781 89 Borlänge

[\(TRAV-skador@trafikverket.se\)](mailto:TRAV-skador@trafikverket.se)

b) Järnvägsföretaget ställs till den adress som anges i
trafikeringsavtalet.

8. Preskription

8.1. Skada skall anmälas skriftligt på sätt och inom tid som anges i
Järnvägsnätsbeskrivningen del 2, punkt 5.16.

Har fakturering inte gjorts inom tre år från överenskommelse om
ansvarsfrågan, anses kravet förfallet.

---

¹⁷ Revidering enligt avvikelsemiddelände 1